

TAK VREDE GENT

SHANTI

Maandelijkse nieuwsbrief voor levensvernieuwing en algemene broederschap
door vergelijkende studie van wijsbegeerte, godsdiensten, wetenschap en esoterie
JAAR 2025 - NUMMER 3 - MAART 2025

Belgische Theosofische Vereniging vzw
Hoofdzetel: Geuzenplein 8 te 1000 BRUSSEL

Doelstellingen van de Theosofische Vereniging:

- 1. Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur*
- 2. Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdiensten, wijsbegeerten en wetenschappen*
- 3. Het onderzoeken van de onverklaarbare wetten die in de natuur besloten liggen en van de vermogens die in de mens sluimeren*

De vereniging is niet-sektarisch en bestaat uit zoekers naar inzicht. Haar eenheid berust niet op een gezamenlijk beleden geloof of wereldbeschouwing maar op een gezamenlijk streven naar waarheid.

Missie van de Theosophical Society (Adyar)

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen van een zich steeds verdiepend inzicht in, en verwerkelijking van de tijdloze wijsheid, spirituele zelfrealisatie en de eenheid van alle leven.

Activiteiten Tak Vrede: woensdag
van 19.30u tot 21.30u. .

Locatie: *Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68 te 9030 Mariakerke*

Ter info: Sinds september 2022 zijn de voorwaarden voor gebruik van een zaaltje in het Kollekasteel gewijzigd. Een klein bedrag aan bijdrage voor het gebruik van een zaaltje wordt gevraagd. Iedereen is van harte welkom om gratis en vrijblijvend deel te nemen aan de activiteiten van Tak Vrede. Giften als steun voor de goede werking van de Loge zijn steeds welkom en kan via rekening BE81 0000 1422 2624 tnv Belgische Theosofische Vereniging vzw, met vermelding Tak Vrede.

05/03/2025: Zelfrealisatie door liefde

12/03/2025: Het Godsbegrip in De Mens, God en het Universum

19/03/2025: Het Godsbegrip in De Mens, God en het Universum

26/03/2025: Het Godsbegrip in De Mens, God en het Universum

Meer informatie over het programma is te vinden op de website: <https://ts-belgium.be>. U kan ook een mailtje zenden aan tak.vrede@ts-belgium.be of u kan ppk bellen naar GSM 0486 631 997

V.U. : Tak Vrede, p/a Geuzenplein 8, 1000 Brussel - Email: info@ts-belgium.be

Bescherming persoonsgegevens: Alle informatie over de Belgische wet bescherming van de persoonlijke levenssfeer van 8 december 1992 en de AVG EU, te bekomen via email: info@ts-belgium.be

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Mening en opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Resolutie goedgekeurd in 1924 door de General Council van de Theosophical Society Adyar

We weten allen dat er binnen de Belgische Sectie van de Theosophical Society een afdeling bestaat van de Theosofische Orde van Dienst (TOS). Naast een aantal projecten en het verzamelen van gelden voor een goed doel, is de Belgische afdeling ook aangesloten bij het wereldwijde Genezingsnetwerk.

Door gebed en meditatie wordt getracht, met de hulp van onze onzichtbare helpers, het leed in de wereld en de pijn van vele medemensen te verzachten.

De genezingsmeditatie, waarvoor iedereen naam en voornaam kan doorgeven van een zieke die wat ondersteuning en hulp kan gebruiken, is enkel toegankelijk voor leden van de Theosophical Society.

Ook wordt op regelmatige tijdstippen een Meditatie voor de Vrede georganiseerd. Onze wereld is in chaos en snakt naar harmonie, vrede, broederlijkheid en met z'n allen kunnen we door samenwerking dit doel bereiken. Deze Meditatie voor de Vrede is toegankelijk voor iedereen.

Beide meditaties gaan momenteel door via Zoom. Wie meer informatie wenst, kan die bekomen via mail tos@ts-belgium.be of via GSM 0473 820 806 (Helmut)

Shanti maart 2025

Pagina

Is er een pad naar Waarheid

3

Liefde

8

Is er een pad naar Waarheid?

P. Krishna

Dit was een vraag die opgeworpen werd door Krishnamurti in 1929, toen hij de Orde van de Ster in het Oosten ophief. Door een vraagstuk opnieuw in ogenschouw te nemen, zonder het eens of oneens te zijn met eerder gedane conclusies, denk ik dat wij groeien in wijsheid. Als wij alleen maar zeggen 'Ik ben het ermee eens', of door het er niet mee eens te zijn, kiezen wij alleen maar partij voor of tegen een bepaalde mening en blijven wij onwetend. Dus wil ik dit vraagstuk onderzoeken vanaf het begin, zonder voorafgaande kennis aan te nemen, en beginnend met het in ogenschouw nemen van de vraag zelf.

Wij moeten ons allereerst afvragen wat we bedoelen met 'waarheid'. In de algemeen aanvaarde zin van het woord is het een nauwkeurige beschrijving van iets dat feitelijk gebeurd is, of van iets dat een feit is.

Wij gebruiken het woord 'waarheid' in een andere zin wanneer het een natuurwet beschrijft of een bestaande oorzaak-en-gevolgrelatie. De wet van de zwaartekracht, bijvoorbeeld, is een grote waarheid over de natuur. Zij is controleerbaar en geldt als de oorzaak en gevolgrelatie in verschijnselen overal om ons heen. Geleerden controleren de juistheid of onjuistheid van een verklaring door deze aan logica en rede te onderwerpen, en wanneer zij er iets absurds uit afleiden, zeggen zij dat de vooronderstelling onjuist is. Dus er is die manier van een verklaring analyseren en tot een conclusie komen of deze juist of onjuist is.

Waarheid heeft een totaal andere betekenis in de religieuze zoektocht. Zij ligt eerder op het niveau van waarnemen dan op dat van ideatie. Door alles te lezen wat de Boeddha gezegd heeft, bijvoorbeeld, en wat allerlei mensen zeiden dat de Boeddha gezegd heeft, wordt iemand een geleerde of een professor in de Boeddhistische filosofie; maar de professor is niet de Boeddha. Het verschil ligt niet in de voordrachten die gehouden worden. De professor zal misschien zelfs beter spreken en bepaalde punten beter uitleggen dan de

Boeddha, maar zijn bewustzijn is niet het Boeddhabewustzijn. Tenzij er een transformatie van bewustzijn ontstaat, is er geen wijsheid, alleen maar kennis; kennis kan ideeën misschien transformeren, maar niet het bewustzijn.

Op het wetenschappelijk vlak, op het gebied van kennis, waar een nauwgezette verklaring een waarheid is, kan men deze gebruiken; wij kunnen, bijvoorbeeld, de wet van de zwaartekracht gebruiken zonder enig diep inzicht te hebben in ruimte, tijd, materie en energie. De wetenschapper die deze wet ontdekte, had misschien een groot inzicht, maar anderen die dat niet hebben, kunnen die formules ook gebruiken en hij werkt. Maar in de religieuze zoektocht zijn nauwgezette denkbeelden en kennis slechts as en stof, omdat wij nog steeds leven met angsten, conflicten, hebzucht en ego-problemen. Dus is de filosofieprofessor een gewone man, omdat hij hetzelfde bewustzijn heeft als een gewone man met alle daaraan verbonden problemen. Hij is geen wijze. De religieuze zoektocht is een zoektocht naar wijsheid, en dat houdt iets anders in dan kennis vergaren. Dus moeten wij onszelf afvragen: is er wel een weg naar wijsheid, naar een diep waarnemen van de waarheid voor onszelf – wat Krishnamurti inzicht noemde?

Er bestaat het analytische pad naar kennis, en andere paden die liggen op het gebied van kennis, denken en analyse, en ons dagelijks leven speelt zich af op dat gebied van denken, plannen maken, verbeelding en inspanningen. Maar er is een ander niveau van bestaan, het gebied van bewustzijn, wijsheid, visie, stilte, waarneming – allemaal activiteiten die niet op het denken gebaseerd zijn – en de waarheid ligt op dit gebied, op het niveau van waarnemen en niet op dat van ideatie. Er bestaat een vreemde relatie tussen dit gebied van bewustzijn en inzicht en op gebied van onze dagelijkse activiteiten, inspanningen, prestaties enzovoort.

Hoe vindt waarneming dan plaats als er geen pad naartoe leidt? Op de Krishnamurti School in

Brockwood Park in Engeland doet een grapje de ronde. De ene student vraagt aan de andere: als waarheid een land is zonder paden, hoe komt men daar dan? En de andere jongen antwoordt: verdraai! Er zit waarheid in die bewering, want hoe het menselijk verstand tot een totaal nieuwe waarneming komt, is mysterieus. Zonder zo'n waarneming is er geen echte bewustzijnstransformatie, noch een echte fundamentele verandering op het dagelijks niveau van denken, presteren en ego. Fundamenteel begrijpen of transformatie komt vanuit het andere gebied. Als ik een diep inzicht heb en dat een realisatie teweegbrengt van een waarheid voor mijzelf – niet alleen maar kennis van die waarheid – wordt het reëel voor mij. Die sprong van kennis naar realisatie van de waarheid is wat wij inzicht noemen, hetgeen een mysterieus verschijnsel is, en toch komt het voor. Ieder menselijk bewustzijn heeft de mogelijkheid tot inzicht. Vandaar dat ik mij moet afvragen: wat blokkeert inzicht? De waarheid bestaat voortdurend. Waarom ben ik niet in staat deze te doorzien? Het denken lijkt alle verschijnselen te zien door een sluier, een scherm van illusies, via beweringen, meningen enzovoort, die wij conditionering noemen. Die conditionering is ook een feit. Ieder van ons is geconditioneerd door de familie, door een bepaalde cultuur, door de ouderen om ons heen die wij imiteren – dat alles maakt ons tot wat wij zijn. Dat verleden, en zijn geconditioneerdheid, wordt in iemands geheugen vastgehouden, en wij kunnen dat niet naar willekeur uitwissen.

Dus moeten wij ons afvragen: is er een pad om verdraaiingen te doen ophouden? Een verdraaide waarheid is een leugen. Zijn wij volkomen verstrikt in ons verleden, of bestaat er een mogelijkheid om je er van los te maken, hoe gering ook? Tenzij wij onderzoeken of dat mogelijk is, lijken we op geprogrammeerde computers, mechanische wezens, en bestaat er geen kans op verandering. Maar klaarblijkelijk veranderen mensen wel, niet alleen uiterlijk, door oud en grijs te worden, maar ook innerlijk, omdat sommige illusies vervlogen zijn.

Hoe eindigt een illusie? Ik groei misschien wel op in een gezin waar kinderen gestraft worden, en dan zie ik dat andere mensen ook hetzelfde doen. Dan groei ik dus op met het idee dat kinderen regelmatig gestraft moeten worden, anders raken ze verwend. Er bestaan veel van zulke illusies op allerlei niveaus. Culturele illusies, zoals het kastensysteem, een foute houding ten opzicht van vrouwen, enzovoort, worden geacht waar te zijn en we handelen dan op grond daarvan, op basis van leugens. Er bestaan vele soorten bijgeloof, maar wij kunnen die opgeven zelfs door intellectueel onderzoek en het bestuderen van feiten. Dan zijn er psychologische illusies – grieven die we onthouden hebben, vijandigheden, vleierijen, vooroordelen die voortkomen uit verdriet. Tenslotte bestaat er de illusie dat wij afgescheiden individuen zijn, zoals wijzen reeds hebben aangegeven. Hun woorden zijn misschien niet waar in onze ogen, maar illusies zijn dingen die wij als waar aannemen. Ook al beschouwen wij iets als geweldig belangrijk, dan is dat misschien wel niet zo. Naarmate het denken met al deze illusies zijn ervaringen en de verschijnselen die het waarneemt, interpreteert, wat zal er dan voor zorgen dat het de waarheid in een ervaring ziet en niet een nieuw vooroordeel verwerft? Hoe vindt groei in wijsheid plaats?

Elke keer dat het menselijk bewustzijn een inzicht heeft – hoe klein of groot ook – valt een deel van zijn illusies weg en is er sprake van een feitelijke transformatie van het bewustzijn. Dit kan wel of niet verlichting zijn, maar het is een echte verandering in de manier waarop bewustzijn reageert op externe verschijnselen. Als men bijvoorbeeld zelf gezien heeft dat het vergelijken van zichzelf met een ander een ziekte van het denkvermogen is die leidt tot allerlei complicaties in ons leven, daar het leidt tot jaloezie, afgunst, gevoelens van superioriteit of minderwaardigheid, schuldgevoel, rivaliteit en wedijver; wanneer men de waarheid daarvan inziet, niet logisch of intellectueel maar feitelijk, door onze eigen waarneming, dan eindigt het vergelijken. Dan heeft er een echte transformatie plaatsgevonden, en we zijn niet langer jaloers op de buurman die een nieuwe auto heeft maar wij kunnen gelukkig zijn ook al rijdt men op een fiets. We bevrijden ons-zelf van die bepaalde illusie en overeenkomstige verspilling van energie houdt dan op. Wij hebben echt deze mogelijkheid van diep inzicht, en die waarneming van de waarheid werkt in op het bewustzijn.

Om de betekenis te begrijpen van het pad, moeten we begrijpen hoe zulk leren plaatsvindt – niet al-

leen maar het leren op school of op de universiteit, of door te lezen, hetgeen een toename van kennis betekent, maar door het leren dat onderscheidingsvermogen het verschil betekent tussen het ware en het valse. Met het waarnemen van de waarheid, als het valse wegvalt, is het geen verzaking omdat het moeiteloos is. Het leren in deze zin is het religieuze denkvermogen. En als ik niet het vermogen bezit om te leren, dan zal het zogenaamde pad alleen ervaringen bieden – van een bepaald soort meditatie, van wat yoga genoemd wordt, van met eerbied in een tempel zitten, van het verrichten van een ritueel. Ervaring alleen onderricht niet. Als dat wel zo was, zouden alle oude mensen wijs zijn, omdat ze veel meer ervaring hebben dan de jeugd. Maar oude mensen kunnen bijzonder bevooroordeeld zijn. Het onderzoekende denkvermogen is het Pad! Het pad heeft geen betekenis als men niet waarneemt wat waar is of onwaar.

Een van de factoren die het inzicht blokkeert of het waarnemen vervormt, is wat wij het ego noemen. Dus wij moeten begrijpen hoe het ontstaat en werkt. Het bestaat niet in ons lichaam zoals het hart, de nieren of de longen. Er is nergens een ego in de Natuur. De bomen hebben geen ego; stormen woeden, cyclonen ontstaan, maar zij hebben geen motivatie om te vernietigen. Het ego is alleen te vinden in het menselijk bewustzijn, hetgeen betekent dat wij het creëren met wat wij verkregen hebben door evolutie, namelijk het vermogen om te denken, te onthouden en ons dingen te verbeelden. Dus moet ik ontdekken of ik geleerd heb deze vermogens juist te gebruiken, of dat ik het ego aan het creëren ben en mijn eigen leerproces blokkeer. 'Ik' ben misschien de grootste blokkade voor het waarnemen van waarheid. Het ego is niet iets zeer afstandelijks; wij kennen en voelen het allemaal. Wanneer wij tegen kinderen zeggen dat het belangrijk is om een spelletje te spelen en er in uit te blinken vanwege het plezier dat dit geeft, en dat ze niet geweldig veel belang moeten hechten aan winnen of verliezen, dan vragen wij feitelijk van hen om het spel op een niet-egoïstische manier te spelen. De Gita heeft gesproken over handelen zonder je te bekommeren om een beloning of resultaat. We zouden ons moeten richten op de handeling zelf, en als dat mogelijk is bij een spelletje, waarom dan niet in ons dagelijks leven?

Elke handeling kan egoïstisch of niet-egoïstisch verricht worden, want het ego ligt niet in het handelen, maar in de manier waarop wij dat handelen benaderen. Mijn partner of mijn huis scheppen niet het ego in mij. Mijn benadering van hen schept het ego. Dus als ik het zelf creëer van moment tot moment, dan moet ik mij afvragen: benader ik het leven op die manier omdat het mij niet duidelijk is dat het ego de grootste vijand is van de mens; dat het de voornaamste factor is voor wanorde in ons leven, het grootste gevaar? De religieuze zoektocht, of het pad, betekent dus het bezien van de werking van het ego in ons bewustzijn en de gevolgen daarvan. Als ik het gevaar zie, is het voorbij. Ik hoef er geen einde aan te maken, net zoals ik geen weerstand hoef te bieden aan de wens om mijn hand in het vuur te houden of in de afgrond te stappen. Er is geen conflict wanneer het gevaar zo duidelijke opvalt, maar wij hebben het gevaar van de ik-gerichte benadering niet beseft. Wij denken dat eigenbelang ons tot voordeel zal strekken, terwijl het feitelijk de vreugden in ons leven tenietdoet.

Als medezoeker op het pad, als vriend die zijn ervaringen deelt, wijs ik erop dat elke deugd, elk eenvoudig dingetje, verandert in een ondeugd als het ego erbij komt. Liefde met ego wordt gehechtheid en bezitterigheid; een onschuldig verlangen met ego verandert in begeerte, verslaving of dwang; nederigheid wordt onderdanigheid als ze wordt gebruikt om winst te maken, wanneer we ons heel nederig en klein voelen in aanwezigheid van de baas en niet in aanwezigheid van de bediende. Dus is onze echte vijand het ego.

De egoïstische illusie produceert vijandschap, terwijl in feite de gemeenschappelijke vijand van ons allen het ego is dat wij zelf scheppen. Juist omdat wij het scheppen, bestaat er de mogelijkheid om het te 'ontscheppen'. Wij kunnen niet ontscheppen wat de Natuur geschapen heeft. Maar wij kunnen wel ophouden illusies in ons eigen denkvermogen te scheppen. Vandaar dat de religieuze zoektocht bestaat, de filosofie van het bevrijden van het denkvermogen. De Oepanisjaden spreken over twee

vogels in een boom. De eerste pikt en proeft het fruit, dat het ego voorstelt dat genot en pijn ervaart. De tweede vogel kijkt alleen maar naar wat de andere vogel doet. Het menselijk bewustzijn is deze twee in een. De eerste is op het niveau van inspanning, worsteling, teleurstelling, kennis enzovoort. Echte transformatie van het bewustzijn en de waarneming van de waarheid liggen op het andere gebied van observatie, aandacht, bespiegeling, bewustzijn. Het vereiste van het pad is bewust te blijven, nooit de energie van het tweede gebied te blokkeren. De religieuze zoektocht zelf moet vrij zijn van het ego. En het beëindigen van het ego ligt niet aan het einde van de weg; dat ligt aan het begin. Deze voordracht kan egoïstisch gegeven worden, of niet-egoïstisch. Alleen ik kan dat weten, en ik moet er op letten of het een uitdrukking is van ego of van niet-ego, wat vriendschap en liefde betekent. 'Wanneer het zelf niet aanwezig is, is er liefde', zei Krishnamurti. Zonder liefde vergaat alles tot as en stof.

Het pad impliceert tijd, maar is het einde van het ego tijdgebonden? Daar wij soms toch dingen niet-egoïstisch benaderen, is het ego niet preëxistent; wij scheppen het niet voortdurend. Het kan niet wegvallen door inspanning, omdat inspanning prestatie impliceert, en dat is de essentie van het ego. Dus als ik met moeite yoga aan het doen ben, met moeite mediteer, dan is het ego daaraan gehecht. Het ego kan eraan gaan hechten het pad verder te betreden. Daarom is er geen weg om het ego te beëindigen. Alleen inzicht kan er een eind aan maken, en daartoe is een lerend denkvermogen vereist.

Het lerend denkvermogen weet dat het niet weet. Als het denkt dat het al (iets) weet en anderen moet bekeren tot zijn standpunt, leert het niet, dan is het aan het doceren. Misschien bestaat er niet zoiets als doceren of een goeroe op dit gebied. Misschien is er alleen het leren. Nederigheid die ontstaat uit het directe bewustzijn van het feit dat 'ik het niet weet' is een essentieel deel van het lerende denkvermogen, dat luistert, waarneemt en nadenkt omdat het graag wil leren. Daardoor bestaat het pad vanuit de basis van niet weten. Het is niet een pad naar een vaste doelstelling, omdat ik het doel niet ken. Het pad gaat naar het onbekende. Ik moet alleen proberen het spinrag weg te vegen en de verdraaiingen in mijn denkvermogen te verwijderen en de waarheid te zien.

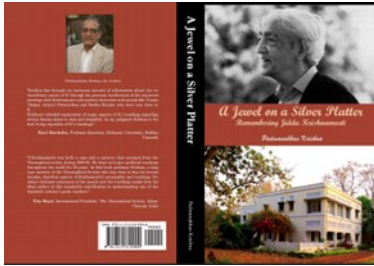
De vraag is niet of er een pad is of niet. Enige mening hierover zal ons alleen maar verder van elkaar brengen. Wij moeten dieper gaan en voor onszelf begrijpen wat de implicaties zijn, de nuances, de subtiliteiten, de waarheid van het pad. Wij moeten bij deze vraag blijven om ervan te leren, zonder meningen te vormen op welke manier dan ook. Misschien is er een pad – als ik het goed begrijp – en toch is er geen pad als het op een oppervlakkige manier gedefinieerd wordt, als iets mechanisch, om mettertijd betreden te worden, als iets om te bereiken.

Dus het probleem is niet waar ik wel of niet in geloof; het is oppervlakkigheid ervan. Het probleem is niet of men Boeddhist, Christen of Hindoe is; maar dat men oppervlakkig Boeddhist, Hindoe of theosoof is. Neem een van de doelstellingen van de Theosofische Vereniging – de universele broederschap der mensheid – is dat alleen maar een nobel idee, een geloof, of de waarheid? Ontstaat de verdeling tussen mensen uit een illusie? Geloof en idealen zijn geen feiten. De universele broederschap der mensheid is niet een ideaal dat bereikt moet worden, het is een feit dat gezien moet worden. En zolang als wij het niet voor onszelf gezien hebben, wordt het besluit om broederlijk te doen schijn- heilig. Het is als besluiten lief te hebben. Dit zijn geen dingen die we voor het kiezen hebben. U kunt uw bewustzijn niet transformereren door louter wilskracht, dus is er geen mechanisch pad dat u kunt besluiten te betreden. Tenzij er een lerend denkvermogen is, bestaat er geen basis voor het pad.

Het pad is heel subtiel, hetgeen ook de schoonheid ervan vormt – een uitdaging voor de mens. Het dier is er niet toe in staat, noch heeft het het nodig, omdat de Natuur zowel zijn mogelijkheden als zijn destructief vermogen beperkt heeft. Maar in het menselijk bewustzijn ligt een enorm potentieel en het vermogen om egoïstisch en verwoestend te zijn. Daarom ontstaat de hele vraag over wat juist leven is, en wat moreel of immoreel is, alleen voor de mens. De religieuze zoektocht betekent het ontdekken van de toestand van harmonie met de orde van de Natuur. Wij zijn een deel van de Natuur, die geweldig ordelijk is. Die orde moet vast en zeker doorwerken in ons bewustzijn, en ik

moet leren de wanorde in mijn bewustzijn te beëindigen. Dan ontstaat er een orde die niet door mij in het leven geroepen wordt – dat is de orde van de Natuur.

Uit: The Theosophist, april 2002
Vertaling: A.M.I.
Theosofia - april 2003

Professor P. Krishna is de rector van het Rajghat Education Centre van de Krishnamurti Foundation India te Varanasi.

Dit artikel is een weergave van een lezing gehouden tijdens de Conventie te Adyar op 28 december 2001.

Dhammapada

Canto 4: De wijze

76

De discipel moet omgaan met een wijze vriend, die zijn gebreken vindt – zoals een gids verborgen schatten vindt – en zijn afkeuring erover uitspreekt. Omgang met zo iemand brengt veel goeds, geen kwaad.

77

Hij die zijn medemensen waarschuwt, onderricht, en afhoudt van onwaardige daden, is geliefd bij de deugdzamen en gehaat bij hen die slecht zijn.

78

Ga niet om met vrienden die kwaad doen of met slechte mensen; ga om met de goeden, ga om met de edelste mensen.

79

Wie de nectar van de goede Wet drinkt, leeft gelukkig en is kalm van geest. De wijze verheugt zich altijd in de dhamma, zoals die door de edelen (ariya's) is verkondigd.

80

De bouwers van irrigatiewerken leiden het water waarheen ze willen; pijlenmakers geven vorm

a81

Zoals een massieve rots niet wordt bewogen door de wind, zo blijven de wijzen onbewogen onder verwijten of lof.

82

Na te hebben geluisterd naar de goede Wet worden de wijzen zo sereen als een diep, kalm en kristalhelder meer.

83

Goede mensen geven het verlangen naar allerlei dingen op; ze praten niet over allerlei verlangens; wanneer de wijzen geluk ervaren of ellende meemaken, zijn ze noch opgetogen, noch terneergeslagen.

84

Voor zichzelf of voor een ander hoort men niet te verlangen naar een zoon, rijkdom of een koninkrijk. Wie niet met verkeerde middelen succes nastreeft, is werkelijk deugdzzaam, wijs en rechtschapen. Timmerlieden bewerken het hout, en wijzen trainen zich in zelfbeheersing

Het woord "liefde" wordt meer en meer gebruikt in zich esoterisch of spiritueel noemende publicaties die tegenwoordig nog al eens verschijnen. We begrijpen eruit dat echte liefde niet fysiek is, maar slechts zelden wordt uitgelegd wat het dan wel is of men gaat er alleen allegorisch op in. Liefde is een staat van bewustzijn waarbij het gevoel van afgescheidenheid niet bestaat en men zich één voelt met het universum. Liefde komt voort uit het inzicht dat het ene leven in alles is en dat het alles verbindt. Als men die toestand wil beschrijven moet eerst uitgelegd worden hoe men in die staat komt. Iedereen is het er over eens dat liefde moet verenigen, daarom kunnen we kijken naar dat wat leidt naar het tot stand komen van die eenheid, zodat we er wat aan kunnen doen. De wijzen van alle tradities zeggen dat gedachten de grondoorzaak zijn van afgescheidenheid en dat het daarom nodig is te streven naar innerlijke stilte. Waarom zijn gedachten en alles wat daarmee samenhangt zoals verlangen, genot, lijden, bronnen van afscheiding? De mens zoekt het geluk of een zeker re behaaglijkheid en de gedachten die zijn ontstaan uit het resultaat van zijn ervaringen geven aan dat geluk gelijk is aan genot. De mens gaat op zoek naar dat wat zijn ervaring aangeeft. En omdat die ervaringen dikwijls te maken hadden met materiële zaken gaat hij daar achter aan. Ik zeg niet dat het materiële slecht is. Deze aarde van ondervindingen staat ons toe gewetensvolle goden te worden: men kan niet begrijpen zonder te experimenteren. De mens gaat dus achter materiële geneugten aan, maar constateert dat die oorzaak zijn van onenigheid en niet van geluk. Is de rijke mens gelukkig? Er zijn veel voorbeelden van beroemde en rijke mensen die dan alles zouden moeten hebben om gelukkig te zijn, maar zij gaven zich aan alcoholisme en drugs en sommigen kwamen zelfs tot zelfmoord. Nee, dat zoekt men niet. Er zijn ook veel mensen die door de geschiedenis heen getuigd hebben van het feit dat men een permanente staat van welzijn kan bereiken. Zij zeggen allen dat de eerste stap het kennen van het zelf is. Waarom is dat zo belangrijk? Gewoon omdat het onderwerp van dat zoeken naar geluk de mens is en als hij zijn eigen innerlijke functioneren niet begrijpt, hoe kan hij dan weten wat goed voor hem is? Na een eerste periode van het gaan kennen van het zelf, en dat leren kennen houdt nooit op, komt het begrijpen van het feit dat gedachten stil moeten zijn omdat ze de oorzaak zijn van afgescheidenheid. In de omgang met de wereld rondom ons kunnen we het niet laten allerlei oordelen te vellen die uit onze gedachten komen. Het is het oordelen dat de scheiding vormt tussen ons en de wereld. Het is onmogelijk een niet scheidend contact te hebben als we die gedachten niet laten zwijgen. Tegelijkertijd proberen we altijd de buitenwereld een beeld van onszelf voor te schotelen dat niet correspondeert met wat we zijn, maar met wat we zouden willen zijn. Waarom doen we dat? Gewoonlijk omdat onze ervaring en omgeving aangeven dat dit beter is dan dat. We zijn het speeltje van waardeoordelen die opgeslagen liggen in onze herinnering die het denken voedt. Er zijn twee manieren om gedachten stil te krijgen: of men legt ze het zwijgen op, of men uistert er niet meer naar. Wat er ook gebeurt, het gaat er om dat die gedachten zich niet meer opstellen tussen ons en onze omgeving. Een manier om zover te komen, is de staat van het totale luisteren. Niet meer proberen iets te verklaren maar alleen luisteren. Dan is er geen obstakel meer. Totale ontvankelijkheid, op zo'n moment komt het totale begrip naar boven. Men ziet het waarom van de ander en men wordt de ander. Er ontstaat een toestand van liefde, je bent de ander. Men begrijpt het verdriet en de angst en dat wat scheidt heeft geen bestaansrecht meer.

Er komt begrip voor de mensheid als geheel en hoe die mensheid zich maar in één richting beweegt. Dat gevoel van deel uitmaken van één geheel brengt intelligentie, liefde, medeleven en vrede voort. Dan is het geluk daar. Liefde ontstaat in die staat van niet gescheiden zijn.

Het gaat niet over een egoïstische, bezitterige liefde maar over een totaal begrijpen en delen in de beweging van het geheel. Dat is, denk ik, de ware liefde en ik wens iedereen toe het op zijn minst een keer mee te maken want het is een eerste stap naar het ware zijn.

*Uit: Theosophia-december 2003 (Le Lotus
Bleu, januari 2003 - Vert. Fay van Ierlant)*